

Raadsvoorstel

Onderwerp	Aanbevelingen rekenkameronderzoek kwaliteit raadsvoorstellen
Datum beeldvormende raadsbijeenkomst	12 februari 2025
Datum raadsvergadering	26 februari 2025
Zaaknummer	88756-2024
Steller	Thijs de Zee
Portefeuillehouder(s)	Cora-Yfke Sikkema
Medeverantwoordelijke(n)	-

Eerdere besluitvorming en/ of vastgesteld beleid	1. Verordening gemeentelijke rekenkamer Oldambt 2023 Met deze verordening is de rekenkamer ingesteld en geregeld. 2. Reglement van Orde en Onderzoeksprotocol rekenkamer gemeente Oldambt 2024 Dit reglement vormt de basis voor de manier waarop de rekenkamer onderzoek doet en daarna rapporteert aan de raad. 3. Coalitieakkoord gemeente Oldambt 2022-2026 – Zaaïen en Oogsten In het coalitieakkoord heeft de coalitie afspraken gemaakt over onder andere transparantie, besluitvorming en communicatie. De rekenkamer verwijst in dit voorstel terug naar het akkoord.
Voorgesteld raadsbesluit	De raad besluit: 1. Het college van burgemeester en wethouders op te dragen: 1.1. Het format voor raadsvoorstellen verder uit te werken: a) Door duidelijker te maken hoe de verschillende onderdelen moeten worden uitgewerkt door extra richtlijnen en uitleg. b) Door eerdere besluitvorming mee te sturen door middel van linkjes naar de betreffende documenten in het raadsinformatiesysteem. c) Door een aparte risicoparagraaf toe te voegen aan het format. d) Door de raad waar mogelijk alternatieve keuzes of scenario's voor te leggen met bijbehorende argumentatie voor en tegen de alternatieven. 1.2. Aandacht te besteden aan de leesbaarheid, lengte en duidelijkheid van raadsvoorstellen, zodat de raadsvoorstellen voor alle raadsleden toegankelijk zijn. 1.3. De kwaliteit van raadsvoorstellen te verbeteren door training van medewerkers structureel te maken, waarbij het gebruik en de bruikbaarheid van het zaaksysteem extra aandacht krijgt. 1.4. De kwaliteitscontrole te verbeteren door duidelijker te beschrijven wat de controle inhoudt en wat, wanneer en door wie gecontroleerd

	wordt. De verwachte rol van de teammanager moet hierbij extra aandacht krijgen. 1.5. Ervaringen in andere gemeenten op te halen om 'best practices' in de totstandkoming en kwaliteitscontrole van raadsvoorstellen te herkennen. 1.6. Binnen drie maanden schriftelijk aan de raad te rapporteren op welke termijn en op welke manier de aanbevelingen worden uitgevoerd. 1.7. De raad in het vierde kwartaal van 2025 schriftelijk te informeren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen. 2. De griffier en het fractievoorzittersoverleg te vragen ideeën te presenteren om de beeldvormende raadsbijeenkomsten zo te organiseren dat alle raadsleden een gelijke informatiepositie krijgen.
Samenvatting	De rekenkamer van de gemeente Oldambt heeft een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van raadsvoorstellen in de gemeente. Uit het onderzoek blijkt dat de voorstellen van wisselende kwaliteit zijn, met als gevolg dat de raad zijn kaderstellende en controlerende rol niet optimaal kan uitvoeren. De belangrijkste aandachtspunten in de inhoud van raadsvoorstellen zijn de keuzeruimte voor de raad, de aandacht voor risico's in raadsvoorstellen, de leesbaarheid en de aandacht voor de achtergrond en context van raadsvoorstellen. Ook kunnen de training van de medewerkers, de kwaliteitscontrole en behandeling verbeterd worden. Op basis van de conclusies van het onderzoek heeft de rekenkamer in het rapport aanbevelingen aan de gemeenteraad gedaan. Het rapport is op 17 december 2024 gepresenteerd aan de gemeenteraad. De raad beslist op grond van dit raadsvoorstel hoe hij met de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek omgaat.
Bijlage(n)	1. Deel 1: Nota van conclusies en aanbevelingen van rekenkamerrapport 'De kwaliteit van raadsvoorstellen in de gemeente Oldambt' 2. Deel 2: Rapport van bevindingen van het rekenkamerrapport 'De kwaliteit van raadsvoorstellen in de gemeente Oldambt' 3. Presentatie van het rekenkamerrapport 'De kwaliteit van raadsvoorstellen in de gemeente Oldambt' (17-12-2024)
AVG	De eisen van de AVG zijn bij het opstellen van het raadsvoorstel nageleefd.

TOELICHTING

Inleiding

Raadsvoorstellen vormen de basis voor de kaders van het gemeentelijk beleid. Om kaders te stellen en de uitvoering van beleid door het college goed te controleren, moet de raad voorstellen krijgen die volledig en leesbaar zijn. Bovendien maken helder gestructureerde en leesbare raadsvoorstellen de besluitvorming transparanter en toegankelijker voor inwoners.

In de gesprekken met de fracties kwam meerdere keren naar voren dat raadsleden en fractieondersteuners moeite hadden met het vinden van hun weg door de raadsstukken. Ook zag de rekenkamer in bestaande onderzoeken dat andere gemeenten in Nederland hun raadsvoorstellen konden verbeteren. De rekenkamer heeft daarom de kwaliteit van de raadsvoorstellen in de gemeente Oldambt onderzocht.

Uit dit rekenkameronderzoek blijkt dat de raadsvoorstellen in de gemeente van wisselende kwaliteit zijn. Hierdoor kan de raad zijn kaderstellende en controlerende rol niet optimaal vervullen. De rekenkamer concludeert in zijn rapport dat de onderzochte raadsvoorstellen bijna allemaal slecht scoren als het gaat om het aangeven van de keuzeruimte voor de raad, het benoemen en onderbouwen van mogelijke alternatieve keuzes voor de raad en de risico's achter de plannen. In brede zin ontbreekt het aan een duidelijke structuur van het format voor raadsvoorstellen en aan richtlijnen voor de manier waarop ambtenaren het format moeten gebruiken. Verder is er te weinig aandacht voor de leesbaarheid en ontbreken eenduidige afspraken over de kwaliteitscontrole van voorstellen. Ten slotte kan de opzet van de beeldvormende raadsbijeenkomsten zorgen voor een ongelijke informatiepositie tussen fracties.

Wat betreft de inhoud en het format voor raadsvoorstellen adviseert de rekenkamer daarom de raad aan het college op te dragen:

1. Het format voor raadsvoorstellen verder uit te werken:
 - a. Door duidelijker te maken hoe de verschillende onderdelen moeten worden uitgewerkt door extra richtlijnen en uitleg.
 - b. Door eerdere besluitvorming mee te sturen door middel van linkjes naar de betreffende documenten in het raadsinformatiesysteem.
 - c. Door een aparte risicoparagraaf toe te voegen aan het format.
 - d. Door de raad waar mogelijk alternatieve keuzes of scenario's voor te leggen met bijbehorende argumentatie voor en tegen de alternatieven.
2. Aandacht te besteden aan de leesbaarheid, lengte en duidelijkheid van raadsvoorstellen, zodat de raadsvoorstellen voor alle raadsleden toegankelijk zijn.

Als het gaat om de totstandkoming en behandeling van raadsvoorstellen, adviseert de rekenkamer de raad aan het college op te dragen:

4. De kwaliteit van raadsvoorstellen te verbeteren door training van medewerkers structureel te maken, waarbij het gebruik en de bruikbaarheid van het zaaksysteem extra aandacht krijgt.
5. De kwaliteitscontrole te verbeteren door duidelijker te beschrijven wat de controle inhoudt en wat, wanneer en door wie gecontroleerd wordt. De verwachte rol van de teammanager moet hierbij extra verduidelijkt worden. Overweeg een extra controle uit te laten voeren door de concerncontroller.
6. De ervaringen in andere gemeenten op te halen om 'best practices' in de totstandkoming en kwaliteitscontrole van raadsvoorstellen te herkennen. Zo kan het bijvoorbeeld gaan om raadsvoorstellen die betrekking hebben op gemeenschappelijke regelingen.

Ten slotte adviseert de rekenkamer de gemeenteraad:

7. De beeldvormende raadsbijeenkomsten zo te organiseren dat alle raadsleden een gelijke informatiepositie krijgen. Dit kan bijvoorbeeld door notulen of (video)opnames te maken.

De adviezen in het voorgestelde besluit zijn bijna allemaal overgenomen uit het rekenkamerrapport. Uitzondering hierop is besluit 2, omdat dit een concrete uitwerking is van advies 7. De rekenkamer wil

hier alleen de aanzet voor het debat over de gelijke informatiepositie wil geven. De daadwerkelijke maatregelen wil de rekenkamer aan de raad overlaten. Daarnaast zijn besluiten 1.6 en 1.7 toegevoegd, zodat de raad concrete handvatten krijgt om de uitvoering van dit besluit door het college te kunnen controleren.

Motivatie

Doelen

De rekenkamer doet onderzoek om de gemeenteraad te ondersteunen in zijn kaderstellende en controlerende taken. Op basis van de resultaten van het onderzoek naar de kwaliteit van raadsvoorstellen in de gemeente zijn er een aantal aandachtspunten en verbeterpunten opgesteld. Deze punten zijn opgeschreven als aanbevelingen aan de gemeenteraad. Hiermee probeert de rekenkamer de versterking van de politieke besluitvorming in de gemeente te stimuleren. De verbeterpunten voor de kwaliteit van raadsvoorstellen dragen bovendien bij aan de doelstellingen van transparantie richting inwoners, zoals opschreven als onderdeel van de bestuurlijke waarden van het coalitieakkoord. Door een leesbaar en compleet raadsvoorstel is het besluitvormingsproces voor inwoners beter te volgen.

Keuzeruimte en alternatieve beleidskeuzes

In het onderzoeksprotocol van de rekenkamer is vastgelegd dat de rekenkamer een conceptraadsvoorstel aan de raad aanbiedt. Vanaf dat punt is het aan de raad om na te debatteren over de manier waarop hij met de aanbevelingen om wil gaan. In dit voorstel wordt geadviseerd alle conclusies en aanbevelingen over te nemen en het college op te dragen hetzelfde te doen.

Er zijn ook alternatieve keuzemogelijkheden. Zo kan de raad besluiten:

1. Een gedeelte van de aanbevelingen over te nemen en het college opdragen hetzelfde te doen.
2. (Een gedeelte van) de aanbevelingen in geamendeerde vorm vast te stellen en het college opdragen hetzelfde te doen.
3. De aanbevelingen niet over te nemen.

Als de gemeenteraad besluit een gedeelte of geen van de aanbevelingen over te nemen, ontstaat er minder tot geen druk om de gezamenlijke kwaliteit van raadsvoorstellen te verbeteren, omdat de gemeenteraad hier geen concrete opdracht toe en prioriteit aan geeft.

Risico's

Er zijn weinig risico's gesignaleerd rondom het voorgestelde besluit. Het is belangrijk dat de raad en het college nadenken over de financiële gevolgen van de keuze voor meer structurele training in het schrijven van stukken, als dit niet voldoende wordt gedekt door de middelen uit de post 'Vorming en Opleiding' van de Overhead.

Betrokkenheid (externe) partners

Bij het opvolgen van de aanbevelingen kunnen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders overwegen de training van de werknemers uit te besteden aan een externe trainingsorganisatie. Als dit gebeurt, komen er externe partners in beeld.

Consequenties

De adviezen zijn erop gericht dat de kwaliteit van raadsvoorstellen wordt vergroot. Het gaat hierbij om de vorm, totstandkoming en in mindere mate om de behandeling. Door de aanbevelingen kan de raad de vorm, inhoud en leesbaarheid verder standaardiseren en verbeteren. Dit zorgt daarna voor een verbetering van het besluitvormingsproces, aangezien de gemeenteraad betere raadsvoorstellen krijgt en beter weet waarover en waarom hij besluit. Dit versterkt de kaderstellende rol van de raad.

Ook de controlerende rol van de raad wordt hiermee de verbetering van raadsvoorstellen versterkt. Beter geformuleerde en onderbouwde kaders vooraf maken controle achteraf effectiever en efficiënter.

Vervolg

Het college zal binnen drie maanden schriftelijk aan de raad rapporteren op welke termijn iedere aanbeveling zal worden uitgevoerd. Ook zal het college van burgemeester en wethouders de raad in het vierde kwartaal van 2025 schriftelijk informeren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.

Daarnaast zal de raad zelf het debat moeten voeren over de inrichting van de raadsinformatiebijeenkomsten om te bepalen hoe hij een gelijke informatiepositie voor alle raadsleden bij deze bijeenkomsten. De griffier en het fractievoorzittersoverleg presenteren ideeën hiervoor.

Winschoten 17 januari 2025

De rekenkamer van de gemeente Oldambt,

Elias de Haan
Voorzitter

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'E. de Haan', is written over a light blue horizontal line. The signature is fluid and cursive.

Datum raadsvergadering 26 februari 2025	Agendapunt ...	Zaaknummer 88756-2024
Onderwerp Aanbevelingen rekenkameronderzoek kwaliteit raadsvoorstellen		

De raad van de gemeente Oldambt,

gelezen het voorstel van de rekenkamer van 17 januari 2025,

Besluit

1. Het college van burgemeester en wethouders op te dragen:

1.1 Het format voor raadsvoorstellen verder uit te werken:

- Door duidelijker te maken hoe de verschillende onderdelen moeten worden uitgewerkt door extra richtlijnen en uitleg.
- Door eerdere besluitvorming mee te sturen door middel van linkjes naar de betreffende documenten in het raadsinformatiesysteem.
- Door een aparte risicoparagraaf toe te voegen aan het format.
- Door de raad waar mogelijk alternatieve keuzes of scenario's voor te leggen met bijbehorende argumentatie voor en tegen de alternatieven.

1.2. Aandacht te besteden aan de leesbaarheid, lengte en duidelijkheid van raadsvoorstellen, zodat de raadsvoorstellen voor alle raadsleden toegankelijk zijn.

1.3. De kwaliteit van raadsvoorstellen te verbeteren door training van medewerkers structureel te maken, waarbij het gebruik en de bruikbaarheid van het zaaksysteem extra aandacht krijgt.

1.4. De kwaliteitscontrole te verbeteren door duidelijker te beschrijven wat de controle inhoudt en wat, wanneer en door wie gecontroleerd wordt. De verwachte rol van de teammanager moet hierbij extra aandacht krijgen.

1.5. Ervaringen in andere gemeenten op te halen om 'best practices' in de totstandkoming en kwaliteitscontrole van raadsvoorstellen te herkennen.

1.6. Binnen drie maanden schriftelijk aan de raad te rapporteren op welke termijn en op welke manier de aanbevelingen worden uitgevoerd.

1.7. De raad in het vierde kwartaal van 2025 schriftelijk te informeren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.

2. De griffier en het fractievoorzittersoverleg te vragen ideeën te presenteren om de beeldvormende raadsbijeenkomsten zo te organiseren dat alle raadsleden een gelijke informatiepositie krijgen.

Winschoten, 26 februari 2025

De raad van de gemeente Oldambt,

Jelte van der Meer
Griffier

Cora-Yfke Sikkema
Voorzitter